

EUROOPA KOHTU OTSUS

5. mai 1983*

Kohtuasjas 139/82,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Itaalia Corte di Cassazione (kassatsioonikohus) esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleliolevas vaidluses järgmiste poolte vahel

Paola Piscitello

ja

Istituto Nazionale Della Previdenza Sociale (INPS), (riiklik sotsiaalse heaolu asutus]

eelotsust sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamist ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes käsitleva nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 tõlgendamise kohta (ELT L 149, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 35)

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: president U. Everling, kohtunikud Lord Mackenzie Stuart ja Y. Galmot,

kohtujurist: G. F. Mancini,

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

---

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

[...]

Põhjendused

1. 14. jaanuari 1982. aasta otsuses, mis edastati kohtule sama aasta 30. aprillil, taotles Corte di Cassazione (kassatsioonikohus) kohtult vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 177 eelotsust küsimuses, mis puudutab sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamist ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes käsitleva nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 (ELT L 149, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 35) tõlgendamist.

2. See küsimus on esitatud pr Piscitello ja Istituto Nazionale Della Previdenza Sociale (riiklik sotsiaalhoolekande asutus, edaspidi „asutus”) vahelise vaidluse kontekstis.

3. Pr Piscitello, kes on Itaalia kodanik, sai alates 1. jaanuarist 1973 sotsiaalabipensioni, mis on sätestatud 30. aprilli 1969. aasta seaduse nr 153 artikliga 26. Selle sätte alusel makstakse sotsiaalabipensioni kodanikele, kes on 65 aastat vanad ja elavad Itaalia territooriumil ning kelle aastasissetulek, kaasa arvatud juhul, kui nad on abielus, on seadusega sätestatud summast väiksem.

4. Itaalia 30. aprilli 1969. aasta seadusega nr 153 antakse neile tingimustele vastavatele isikutele õigused, mis ei sõltu nende isiklike asjaolude meelevaldsest hindamisest või vahendite nappusest. Sotsiaalabipensionit antakse automaatselt kõikidele 65-aastastele kodanikele, kes ei saa mingit muud sotsiaalkindlustus- või sotsiaalabihüvitist ning kellel nende maksustatava tulu alusel ei ole piisavalt vahendeid oma elutähtsate vajaduste rahuldamiseks. Kui hüvitisesaaja saab muud tulu, siis vähendatakse vastavalt sotsiaalabipensioni summat.

5. Asutuse 26. juuni 1976. aasta otsusega, mis jõustus 1. aprillil 1975, peatati sotsiaalabipensioni maksmine pr Piscitellole sellel alusel, et kuna alates viimatinimetatud kuupäevast viis ta oma elukoha üle Belgiasse, et elada koos oma pereliikmega, siis ei vastanud ta enam eespool viidatud seaduse artikliga 26 sätestatud tingimustele.

6. Pr Piscitello vaidlustas selle otsuse Preturas (magistraatkohus), Enna provintsis, ja seejärel kaebas edasi Corte di Cassazione'sse, mis taotles Euroopa Kohtult eelotsust järgmises küsimuses:

„Võttes arvesse nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse nr 1408/71 artiklis 10 sätestatud „elamisega seotud tingimusest loobumist”, kas 30. aprilli 1969. aasta seaduse nr 153 artikli 26 sätted tuleb lugeda kehtetuks selles osas, et selles artiklis sätestatud sotsiaalabipensioni andmise ja saamise tingimuseks on Itaalia kodaniku elukoht siseriiklikul territooriumil ja seega võib pensioni peatada või ära võtta seetõttu, et pensionisaaja viib oma elukoha teise liikmesriigi territooriumile, võttes arvesse asjaolu, et ühelt poolt makstakse pensioni abi

korras (vt Corte Costituzionale (konstitutsioonikohtu) 15. detsembri 1980. aasta otsus nr 157) ja et teiselt poolt on see liigitatav vanadushüvitisena, võttes samuti arvesse nõukogu määruse nr 1408/71 artikli 4 lõike 1 sätteid, vastavalt millele seda määrust „kohaldatakse kõikide õigusaktide suhtes, mis reguleerivad järgmisi sotsiaalkindlustuse liike: ... vanadushüvitised”?”

7. Nagu selgub küsimuse sõnastusest, soovitakse Corte di Cassazione poolt esitatud küsimusega kindlaks teha esiteks seda, kas selline hüvitis nagu Itaalia sotsiaalabipension kuulub määruse nr 1408/71 reguleerimisalasse ja teiseks, kas selle määruse artikli 10 lõikes 1 sätestatud elamisega seotud tingimusest loobumine kehtib sellele hüvitisele.

Esimene küsimus

8. Määruse nr 1408/71 artikli 4 lõike 1 punkti c ja artikli 4 lõike 2 alusel kohaldatakse seda määrust kõikide sotsiaalkindlustusliike reguleerivate õigusaktide suhtes, mis käsitlevad vanadushüvitisi, olenemata kas selliste õigusaktide alusel kehtestatud skeemid on osamakselised või mitteosamakselised. Määruse artikli 1 punktis t sätestatakse, et mõiste „hüvitised” tähendab kõiki siseriiklike õigusaktide alusel antavaid hüvitisi, „kaas arvatud kõik sellesihilised eraldised riiklikest fondidest”. Artikli 4 lõikes 4 sätestatakse, et seda määrust ei kohaldata „sotsiaalabi ja arstiabi suhtes”.

9. Oma eelotsusetaotluses märgib Corte di Cassazione, et vastavalt tema 15. detsembri 1980. aasta otsusele nr 57 antakse sotsiaalabipensioni, mis on sätestatud 30. aprilli 1969. aasta seadusega nr 153, Itaalia seaduse kohaselt abi korras. Kuid see asjaolu, nagu Corte di Cassazione ise viitab, ei ole iseenesest piisav, et arvata see hüvitis ühenduse õiguse alusel välja määruse nr 1408/71 reguleerimisalast *ratione materiae*.

10. Nagu kohus otsustas 6. juuli 1978. aasta kohtuasjas 9/78: Gillard (EKL 1978, 1661), seisneb määruse nr 1408/71 reguleerimisalast väljajäävate hüvitiste ja selle reguleerimisalasse jäävate hüvitiste vaheline erinevus täielikult iga hüvitisega seotud tegurites, eelkõige selle eesmärgis ja selle andmise tingimustes.

11. Esiteks tuleb märkida, et kuigi oma teatud tunnuste tõttu on õigusaktidel nagu Itaalia 30. aprilli 1969. aasta seadusel nr 153 midagi ühist sotsiaalabiõigusaktidega – eriti arvestades asjaolu, et seaduses käsitletakse vahendite nappust selle kohaldamise põhikriteeriumina ning ei kehtesta mingeid nõudeid töötamisperioodide, liikmeksolemise ega kindlustuse kohta –, on see siiski seotud sotsiaalkindlustusega, arvestades asjaolu, et samas kui individuaalse hinnangu kohta, mis on sotsiaalabi tunnuseks, ei ole tehtud ühtegi sätet, annab see õiguslikult määratletud staatuse hüvitisesaajale, mis annab neile õiguse hüvitisele, mis on analoogne määruse nr 1408/71 artiklis 4 viidatud vanadushüvitistega.

12. Teiseks tuleb märkida, et arvestades hüvitisesaajate laia määratlust, täidavad sellised õigusaktid kahest eesmärgi, mis seisneb mitte ainult minimaalsete elatusvahendite tagamises isikutele, kes on täielikult jäänud välja sotsiaalkindlustuse süsteemist, vaid ka ebapiisavate sotsiaalkindlustushüvitiste saajate tulu täiendamises.

13. Nende asjaolude korral tuleb tunnistada, et selline hüvitis nagu 30. aprilli 1969. aasta Itaalia seaduse artikliga 26 sätestatud sotsiaalabipension, mis esiteks annab selle saajatele õiguslikult määratud staatuse, mis ei sõltu nende isiklike vajaduste või asjaolude meelevaldsest individuaalsest hindamisest, ning mida teiseks võib maksta täiendusena sotsiaalkindlustushüvitiste saajate tulule, kuulub põhimõtteliselt EMÜ asutamislepingu artiklis 51 viidatud sotsiaalkindlustuse valdkonda ja ei ole jätetud välja määruse nr 1408/71 reguleerimisalast selle artikli 4 lõike 4 sätetega.

Teine küsimus

14. Määruse nr 1408/71 artikli 10 lõike 1 esimeses punktis sätestatakse järgmiselt:

„1. Välja arvatud juhul, kui käesoleva määrusega on sätestatud teisiti, ei tohi ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide alusel saadavaid rahalisi invaliidsus-, vanadus- või toitjakaotushüvitisi, tööõnnetus- ja kutsehaiguspensione ning matusetootusi mingil viisil vähendada, muuta, peatada, tühistada või konfiskeerida seetõttu, et nende saaja elab liikmesriigi territooriumil, mis ei ole see liikmesriik, kus asub hüvitise maksmise eest vastutav asutus.”

15. Selle sätte eesmärk on soodustada töötajate ja nende pereliikmete liikumisvabadust, kaitstes neid negatiivsete tagajärgede eest, mis võivad tuleneda nende elukoha viimisest ühest liikmesriigist teise. Selle sättega tahetakse seega tagada, et sellistel isikutel säilib nende õigus hüvitistele, pensionitele ja toetustele, milleks neil on õigus ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide alusel, kui nad elavad liikmesriigi territooriumil, mis ei ole see liikmesriik, kus asub hüvitise maksmise eest vastutav asutus.

16. Eespool toodud märkustest selgub, et pensioni, mis on eespool nimetatud Itaalia seaduse artiklis 26 sätestatud liiki, makstakse vastavalt selles seaduses sätestatud tingimustele ja objektiivsete kriteeriumite alusel vanemaealistele kodanikele neile minimaalsete elatusvahendite tagamiseks. Seega tuleb sellist pensioni võrdsustada vanadushüvitisega määruse 1408/71 artikli 4 lõike 1 punkti c tähenduses. Järelikult kuulub see määruse nr 1408/71 artikli 10 lõike 1 esimeses punktis viidatud hüvitiste hulka. Kuna määrus nr 1408/71 ei sisalda mingeid erisätteid selle pensioni kohta, tuleb tunnistada, et kõnealusele hüvitisele kohaldatakse selle määruse artikli 10 lõikes 1 sätestatud elamisega seotud tingimusest loobumist.

17. Eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb Corte di Cassazione poolt tõstatatud küsimusele vastata järgmiselt:

1. Selline hüvitis, nagu 30. aprilli 1969. aasta Itaalia seaduse artikliga 26 sätestatud sotsiaalabipension, mis esiteks annab selle saajatele õiguslikult määratud staatuse, mis ei sõltu nende isiklike vajaduste või asjaolude meelevaldsest individuaalsest hindamisest ning mida teiseks võib maksta täiendusena sotsiaalkindlustushüvitiste saajate tulule, kuulub

põhimõtteliselt EMÜ asutamislepingu artiklis 51 viidatud sotsiaalkindlustuse valdkonda ja ei ole jäetud välja määruse nr 1408/71 reguleerimisalast selle artikli 4 lõike 4 sätetega.

2. Pensioni, mis on eespool nimetatud Itaalia seaduse artiklis 26 sätestatud liiki, makstakse vastavalt selles seaduses sätestatud tingimustele ja objektiivsete kriteeriumite alusel vanemaealistele kodanikele neile minimaalsete elatusvahendite tagamiseks. Seega tuleb sellist pensioni samastada vanadushüvitisega määruse 1408/71 artikli 4 lõike 1 punkti c tähenduses. Järelikult kuulub see määruse nr 1408/71 artikli 10 lõike 1 esimeses punktis viidatud hüvitiste hulka. Kuna määrus nr 1408/71 ei sisalda mingeid erisätteid selle pensioni kohta, tuleb tunnistada, et kõnealusele hüvitisele kohaldatakse selle määruse artikli 10 lõikes 1 sätestatud elamisega seotud tingimusest loobumist.

Kohtukulud

Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

vastates küsimusele, mille talle Corte di Cassazione esitas oma 14. jaanuari 1982. aasta määrusega, otsustab:

1. Selline hüvitis, nagu 30. aprilli 1969. aasta Itaalia seaduse artikliga 26 sätestatud sotsiaalabipension, mis esiteks annab selle saajatele õiguslikult määratud staatus, mis ei sõltu nende isiklike vajaduste või asjaolude meelevaldsest individuaalsest hindamisest ning mida teiseks võib maksta täiendusena sotsiaalkindlustushüvitiste saajate tulule, kuulub põhimõtteliselt EMÜ asutamislepingu artiklis 51 viidatud sotsiaalkindlustuse valdkonda ja ei ole jäetud välja määruse nr 1408/71 reguleerimisalast selle artikli 4 lõike 4 sätetega.

2. Hüvitist, mis on eespool nimetatud Itaalia seaduse artiklis 26 sätestatud liiki, makstakse vastavalt selles seaduses sätestatud tingimustele ja objektiivsete kriteeriumite alusel vanemaealistele kodanikele neile minimaalsete elatusvahendite tagamiseks. Seega tuleb sellist pensioni samastada vanadushüvitisega määruse 1408/71 artikli 4 lõike 1 punkti c tähenduses. Järelikult kuulub see määruse nr 1408/71 artikli 10 lõike 1 esimeses punktis viidatud hüvitiste hulka. Kuna määrus nr 1408/71 ei sisalda mingeid erisätteid selle pensioni kohta, tuleb tunnistada, et kõnealusele hüvitisele

kohaldatakse selle määruse artikli 10 lõikes 1 sätestatud elamisega seotud tingimusest loobumist.

Everling

Mackenzie Stuart

Galmot

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 5. mail 1983 Luxembourgis.

Kohtusekretäri nimel

Peaadministraator

President (kolmas koda)

H. A. Rühl

U. Everling